

De fria fackföreningarna och demokratin

Den fackföreningskongress som nu sammanträder i Stockholm har genom en rad resolutioner och andra beslut sin vilja att tjäna som stöd och vapen för den medborgerliga friheten och den politiska demokratin. Av särskild betydelse är det i torsdags fattade beslutet att genom en undersökningskommission söka fastställa vad som hänt i Östberlin och östzonen i samband med strejkerna och demonstrationerna omkring den 17 juni. Det är osannolikt, för att inte säga otroligt, att ryssarna kommer att tillåta utredningsmännen att utsträcka sina undersökningar till östområdet; deras avvissande hållning blir ännu ett bevis för att avspänningspropagandan inte förenas med reell uppmjukning av förtrycket. Men även genom en utredning som måste göra halt vid järnridån bör fackföreningsmännen kunna slå fast väsentliga fakta och lämna världens fria arbetare en auktoritativ redogörelse för vad som skett.

De fria fackföreningarnas internationell — namnet anger i detta fall klart organisationens art och syfte. Den omfattar endast fackföreningar — eller rättare nationella fackliga sammanslutningar — som är fria i förhållande till statsstyrelsen. Detta innebär inte med nödvändighet att anslutningen begränsas till demokratierna, men i samtidens läge blir detta konsekvensen. Ty demokratis motståndare i vår tid är den diktatur eller det tyranni som koncentrerar all makt hos statsledningen och gör även yrkesorganisationerna till redskap i sin hand. Med berömvärd konsekvens har den fria fackföreningsinternationalen avvisat nationella sammanslutningar som i realiteten är inslag i en totalitär struktur; inte blott östblockets länder, utan också exempelvis Spanien, Argentina och Jugoslavien har ställts utanför. Någon gång har yttranden fallits som tyder på en viss skepsis mot denna bestämda politik; den amerikanske fackföreningsmannen Irving Brown — vars känsla för demokratin står över alla miss-tankar — antydde häromdagen att man måste skilja snarare mellan absolut förtryck och relativ frihet än mellan ofrihet och frihet. Att en skarp och snäv gräns dragits mot regimer av halvfasistisk typ är emellertid en förutsättning för fackföreningsinternationalens prestige och inflytande.

Den väldiga organisationen omfattar enligt verksamhetsberättelsen 72 länder med sammanlagt omkring 54 miljoner fackföreningsmedlemmar; härvid är dock en del exilföreningar medräknade, och en del områden som endast av artighet betecknas som särskilda länder är medtagna. De ojämförligt största sammanslutningarna är de amerikanska, engelska och tyska: från USA registreras över 15 miljoner, varav det stora flertalet från American Federation of Labor (8.400.000) och Congress of Industrial Organizations (6.200.000), från England drygt 8 miljoner, från Västtyskland över 6 miljoner. Vid en återblick på mellankrigstiden (före Hitler) är det framför allt de amerikanska organisationernas tillväxt och

ändrade inställning som frapperar. Under Franklin Roosevelts presidentur flerdubblades antalet medlemmar i de amerikanska fackföreningarna. Medan dessa föreningar tidigare var isolationistiska som det amerikanska folket i gemen, hör de nu till de mest aktiva och initiativkraftiga medlemmarna av Internationalen.

Att vissa motsättningar kommer till synes vid kongressen är inte förvånande. Den spänning som föreligger mellan engelsk och amerikansk utrikespolitik — en spänning som visserligen inte hindrat ett gott samarbete i det väsentliga — har skymtat även i förhållandet mellan de båda ländernas arbetarorganisationer. I inrikespolitik föreligger också differenser, även om de inte släpps fram i ljuset: amerikanerna är i gemen förespråkare för den någorlunda fria företagsamhet under vilken de blivit världens mest välställda arbetarklass,

medan flertalet västeuropéer inom Internationalen är mer eller mindre klara anhängare av socialiseringsåtgärder och ökade statsingripanden.

Det viktiga och värdefulla är emellertid att ett närmande här skett mellan de stora arbetargrupperna liksom mellan den fria världens folk och styrelser. De amerikanska organisationerna var tidigare ganska ensidigt inriktade på rent ekonomiska krav inom det egna landet; de har blivit medvetna om att friheten är en förutsättning för förbättringar, om faran för folkstyrelsen, om sin solidaritet med andra. Inom en rad europeiska länder har arbetarorganisationerna i marxistiska illusioner på samma sätt varit benägna att underskatta den fria folkstyrelsens värde för dem själva. Den fria fackföreningsinternationalen är en garanti för att dessa stora folkgrupper nu enas i känslan för och försvaret av den politiska friheten. Deras samarbete bör också kunna leda till att den ekonomiskt-sociala doktrinarismen försvagas. Vid en viss grad av förstatligande och maktkoncentration hos de styrande blir en fri fackföreningsrörelse i ordets hävdvunna, av denna International godtagna mening en orimlighet — det är en sak som man inte kan undgå att besinna.